

ΕΚΛΟΓΕΣ, ΕΚΛΟΓΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

Ζηργάνου-Καζολέα Λίνα

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΠΕ8060Υ	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Η'
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΕΚΛΟΓΕΣ, ΕΚΛΟΓΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις	3	5	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδικευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	Ειδικού υποβάθρου (Κατεύθυνση κατ'επιλογή (ΕΚ), Πολιτική Επιστήμη)		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Κανένα		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS			
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Σκοπός του μαθήματος είναι η διερεύνηση και ανάλυση των παραγόντων που διαμορφώνουν την εκλογική συμπεριφορά των πολιτών. Στο πλαίσιο αυτό, οι φοιτητές/τριες εξοικειώνονται με τα βασικά ερμηνευτικά μοντέλα της Εκλογικής Κοινωνιολογίας, όπως η εκλογική γεωγραφία, η πολιτική οικολογία, το μικροκοινωνιολογικό υπόδειγμα της σχολής του Columbia, το μοντέλο της κομματικής ταύτισης, η θεωρία των διαιρετικών τομών και η ορθολογική επιλογή. Παράλληλα, εξετάζονται νεότερες προσεγγίσεις, όπως η οικονομική και η θεματική ψήφος, ο ρόλος της ηγεσίας και των πολιτικών εκστρατειών, καθώς και φαινόμενα όπως η εκλογική αποχή και η εκλογική μεταβλητότητα. Επιπλέον, το μάθημα εστιάζει στην ανάλυση των εκλογικών συστημάτων και της επίδρασής τους στην εκλογική συμπεριφορά και στο κομματικό σύστημα. Τέλος, με βάση το θεωρητικό πλαίσιο του μαθήματος, εξετάζονται οι κυριότεροι σταθμοί της ελληνικής εκλογικής ιστορίας από τη Μεταπολίτευση μέχρι σήμερα, με έμφαση στις συνέχειες και τις ρήξεις του ελληνικού

πολιτικού και κομματικού συστήματος.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτήτριες/ές θα είναι σε θέση να:

- Σε επίπεδο γνώσεων:
  - Εντάσσουν την εκλογική συμπεριφορά στα θεωρητικά πλαίσια των βασικών σχολών της εκλογικής κοινωνιολογίας και των διαφορετικών προσεγγίσεων της εκλογικής συμπεριφοράς.
  - Αντιλαμβάνονται τη λειτουργία και τις βασικές παραμέτρους των εκλογικών συστημάτων και την επίδρασή τους στην αντιπροσώπευση και στο κομματικό σύστημα.
  - Αναγνωρίζουν τις σημαντικότερες στιγμές και εξελίξεις στην ελληνική εκλογική ιστορία από τη Μεταπολίτευση έως σήμερα.
- Σε επίπεδο δεξιοτήτων:
  - Εντοπίζουν συνέχειες και ρήξεις στην ελληνική εκλογική ιστορία και αναλύουν εκλογικά αποτελέσματα.
  - Εφαρμόζουν θεωρητικά μοντέλα για την κατανόηση και ανάλυση της εκλογικής συμπεριφοράς.
- Σε επίπεδο ικανοτήτων:
  - Συνθέτουν γνώση και δεδομένα για να αξιολογήσουν τις επιδράσεις των εκλογικών συστημάτων και της ιστορικής εξέλιξης της εκλογικής συμπεριφοράς.
  - Αναπτύσσουν κριτική σκέψη και ικανότητα παρουσίασης τεκμηριωμένων συμπερασμάτων σχετικά με την εκλογική συμπεριφορά και το ελληνικό πολιτικό σύστημα.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση θεωριών, δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Αυτόνομη εργασία

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα αναλύει μια συνεκτική σειρά θεμάτων που αφορούν τις εκλογικές αναμετρήσεις, τα εκλογικά συστήματα και την εκλογική συμπεριφορά των πολιτών, με έμφαση κυρίως στα ευρωπαϊκά πολιτικά συστήματα και ειδικότερα στο ελληνικό. Αποτελείται από 13 διαλέξεις, οι οποίες οργανώνονται σε τρεις βασικές θεματικές ενότητες:

1) Μοντέλα ανάλυσης εκλογικής συμπεριφοράς

2) Εκλογικά συστήματα

3) Εκλογική ιστορία της Ελλάδας από τη Μεταπολίτευση μέχρι σήμερα

Συγκεκριμένα, το περιεχόμενο του μαθήματος διαρθρώνονται στις 13 εβδομάδες μαθημάτων του εξαμήνου ως εξής:

Τίτλος ενότητας	Βιβλιογραφία	Σύνδεσμος παρουσίασης
1. Εισαγωγή: Παρουσίαση της δομής, του περιεχομένου και του τρόπου εξέτασης του μαθήματος. Εισαγωγή στις βασικές έννοιες	Γεωργιάδου, Β., & Καφέ, Α. (2018). <i>Εκλογική συμπεριφορά</i> . Παπαδόπουλος. Nohlen, D. (2007). <i>Κομματικό σύστημα και εκλογικά συστήματα</i> . Εκδόσεις Επίκεντρο. Διαφάνειες Μαθήματος	Θα αναρτηθεί στο eclass.
2. Εκλογική συμπεριφορά: Η εκλογική γεωγραφία και τα οικολογικά μοντέλα	Ό.π.	Θα αναρτηθεί στο eclass.
3. Εκλογική συμπεριφορά: Το μικροκοινωνιολογικό μοντέλο της σχολής του Columbia	Ό.π.	Θα αναρτηθεί στο eclass.
4. Εκλογική συμπεριφορά: Το ψυχοκοινωνιολογικό μοντέλο της σχολής του Michigan (Η κομματική ταύτιση)	Ό.π.	Θα αναρτηθεί στο eclass.
5. Εκλογική συμπεριφορά: Το μακροκοινωνιολογικό μοντέλο των Lipset & Rokkan (Οι διαιρετικές τομές)	Ό.π.	Θα αναρτηθεί στο eclass.
6. Εκλογική συμπεριφορά: Ορθολογική επιλογή	Ό.π.	Θα αναρτηθεί στο eclass.
7. Σύγχρονες προσεγγίσεις στην εκλογική συμπεριφορά: Οικονομική ψήφος, προεκλογικές εκστρατείες και μέσα ενημέρωσης	Ό.π.	Θα αναρτηθεί στο eclass.
8. Πλειοψηφικά εκλογικά συστήματα	Ό.π.	Θα αναρτηθεί στο eclass.
9. Αναλογικά και μικτά εκλογικά συστήματα	Ό.π.	Θα αναρτηθεί στο eclass.
10. Βασικές έννοιες/εργαλεία ανάλυσης των εκλογών: Εκλογές 2 ^{ης} τάξης, εθνικοποίηση της ψήφου, σημαντικά κόμματα, εκλογική μεταβλητότητα, ο	Ό.π.	Θα αναρτηθεί στο eclass.

ρόλος των δημοσκοπήσεων		
11. Ελληνική εκλογική ιστορία: Από τη Μεταπολίτευση στην κρίση (1974-2009)	Ό.π. Συμπληρωματικό υλικό: Podacsts NEWS247, Οι εκλογικές αναμετρήσεις (1974-2009)	Θα αναρτηθεί στο eclass.
12. Ελληνική εκλογική ιστορία: Η εποχή των πολυκρίσεων (2009-2023)	Ό.π. Συμπληρωματικό υλικό: Podacsts NEWS247, Οι εκλογικές αναμετρήσεις (2012-2023).	Θα αναρτηθεί στο eclass.
13. Εκλογική συμμετοχή και αποχή: Παράγοντες επηρεασμού της συμμετοχής και εκλογική αποχή στην Ελλάδα	Ό.π.	Θα αναρτηθεί στο eclass.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i></p>	<p>Παραδόσεις δια ζώσης, διαδραστικό μάθημα και συζήτηση στη βάση εβδομαδιαίων κειμένων που συμπεριλαμβάνονται στο σχεδιάγραμμα διδασκαλίας. Η επικοινωνία με τους φοιτητές/φοιτήτριες γίνεται δια ζώσης στις ώρες γραφείου της διδάσκουσας και μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας.</p>												
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	<p>Το μάθημα αξιοποιεί εκτενώς Τ.Π.Ε.: οι διαλέξεις συνοδεύονται από παρουσιάσεις PowerPoint και σχετικό οπτικοακουστικό υλικό που αναρτώνται στο eClass, ενώ όπου κρίνεται πρόσφορο χρησιμοποιούνται διαδραστικά ψηφιακά εργαλεία για την ενίσχυση της συμμετοχικότητας και της ενεργής εμπλοκής των φοιτητών.</p>												
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.</i></p> <p><i>Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i></p> <p><i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i></p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Δραστηριότητα</th> <th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>13 εβδομάδες x 3 ώρες = 39 ώρες</td> </tr> <tr> <td>Προετοιμασία κειμένου και ανάλυση βιβλιογραφίας</td> <td>19</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής μελέτη</td> <td>65</td> </tr> <tr> <td>Τελικές εξετάσεις</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)</td> <td>125 ώρες</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	13 εβδομάδες x 3 ώρες = 39 ώρες	Προετοιμασία κειμένου και ανάλυση βιβλιογραφίας	19	Αυτοτελής μελέτη	65	Τελικές εξετάσεις	2	Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	125 ώρες
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου												
Διαλέξεις	13 εβδομάδες x 3 ώρες = 39 ώρες												
Προετοιμασία κειμένου και ανάλυση βιβλιογραφίας	19												
Αυτοτελής μελέτη	65												
Τελικές εξετάσεις	2												
Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	125 ώρες												

<p style="text-align: center;">ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</p> <p style="text-align: center;"><i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i></p> <p><i>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</i></p> <p><i>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i></p>	<p>Η αξιολόγηση πραγματοποιείται μέσω γραπτής τελικής εξέτασης (100%), η οποία διεξάγεται στα ελληνικά. Η εξέταση περιλαμβάνει ερωτήσεις σύντομης ανάπτυξης, καθώς και ερωτήσεις κριτικής και συγκριτικής ανασυγκρότησης θεματικών που καλύφθηκαν στο μάθημα. Στον τελικό βαθμό λαμβάνεται επίσης υπόψη (λειτουργώντας προσθετικά στο βαθμό της γραπτής εξέτασης) η ενεργή συμμετοχή των φοιτητών/τριών στις διαλέξεις, καθώς και η παρουσίαση σύντομου κειμένου από την προτεινόμενη βιβλιογραφία ή άλλο σχετικό θέμα.</p> <p>Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι σύμφωνα με τον οδηγό σπουδών του μαθήματος.</p>
--	--

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<p>A) Βασικά εγχειρίδια</p> <ul style="list-style-type: none"> • Γεωργιάδου, Β., & Καφέ, Α. (2018). <i>Εκλογική συμπεριφορά</i>. Παπαδόπουλος. • Nohlen, D. (2007). <i>Κομματικό σύστημα και εκλογικά συστήματα</i>. Εκδόσεις Επίκεντρο. <p>B) Πρόσθετη βιβλιογραφία (Γενική)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hague R., & Harrop, M. (2005). <i>Συγκριτική πολιτική και διακυβέρνηση</i>. Κριτική (σελ. 261-299). • Mayer, N., Perrineau, P., Boy, D. & Cautres, B. (2005). <i>Εκλογική συμπεριφορά: Ιστορικές διαδρομές και μοντέλα ανάλυσης</i>. Σαββάλας. • Μενγ, Υ. (1995). <i>Συγκριτική πολιτική. Οι δημοκρατίες: Γαλλία, Γερμανία, Ηνωμένες Πολιτείες, Ιταλία, Μεγάλη Βρετανία</i> (Τόμος Α'). Εκδόσεις Παπαζήση. • Wildenmann, R. (1998). <i>Η εκλογική έρευνα: Συμπεριφορά του εκλογικού σώματος και ανάλυση εκλογών</i>. Εκδόσεις Παπαζήσης. • Ελευθερίου, Κ., Τσίρμπας, Γ., Κολιαστάσης, Π., & Καναούτη, Σ. (2023). <i>Εισαγωγή στην Πολιτική Επιστήμη</i>. Gutenberg. <p>Γ) Πρόσθετη βιβλιογραφία (Ειδική)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dinas, E. (2020). The electoral system. In K. Featherstone, & D. A. Sotiropoulos (Eds.), <i>The Oxford handbook of modern Greek politics</i> (pp. 203-218). Oxford University Press • Kosmidis, Sp. (2020). Voting behaviour. In K. Featherstone, & D.A. Sotiropoulos (Eds.), <i>The Oxford handbook of modern Greek politics</i> (pp. 400-411). Oxford University Press. • Kriesi, H. (1998). The transformation of cleavage politics. The 1997 Stein Rokkan lecture. <i>European Journal of Political Research</i>, 33, 165-185. • Lipset, S.M., & Rokkan, S. (1967). Cleavage structures, party systems, and voter alignments: an introduction. In S.M. Lipset & S. Rokkan (Eds.), <i>Party systems and voter alignments: cross-national perspectives</i> (pp. 1-64). The Free Press. • Mair, P. (2007). Left-Right orientations. In R. J. Dalton, & H.-D. Klingemann (Eds.), <i>The Oxford Handbook of Political Behavior</i> (pp. 206-222). Oxford University Press. • Reif, K. & Schmitt, H. (1980). Nine second-order national elections. A conceptual framework for the analyses of European election results. <i>European Journal of Political Research</i>, 8(3), 3-44. • Tsatsanis, E., Teperoglou, E., & Seriatos, A. (2020). Two-partyism reloaded: polarisation, negative partisanship, and the return of the left-right divide in the

- Greek elections of 2019. *South European Society and Politics*, 25(3-4), 503-532.
- Tsirbas, Y. (2023). Towards a predominant party system: the May 2023 election in Greece. *South European Society and Politics*, 28(2), 207–230.
  - Αρανίτου, Β., Γεωργιάδου, Β., & Τσατσάνης, Μ. (Επιμ.) (2022). *Η εκλογική συμπεριφορά των Ελλήνων. Ανάμεσα στα Μνημόνια και την Πανδημία: Στάσεις, αντιλήψεις, στοιχίσεις και αποστοιχίσεις*. Gutenberg.
  - Βούλγαρης, Γ., & Νικολακόπουλος, Η. (Επιμ.) (2014). *2012: Ο διπλός εκλογικός σεισμός*. Θεμέλιο.
  - Βούλγαρης, Γ., Νικολακόπουλος, Η., Ριζάς, Σ., Σακελλαρόπουλος, Τ., & Στεφανίδης, Ι. (2011). *Ελληνική Πολιτική Ιστορία 1950-2004*. Θεμέλιο.
  - Γεωργιάδου, Β. (2015). Αντλώντας από τις δεξαμενές της Δεξιάς. Εκλογικά κάστρα και ψηφοφόροι της Χρυσής Αυγής. Στο Ν. Γ. Γεωργαράκης, & Ν. Δεμερτζής (Επιμ.), *Το πολιτικό πορτραίτο της Ελλάδας. Κρίση και η αποδόμηση του πολιτικού* (σσ. 206-233). Gutenberg – ΕΚΚΕ.
  - Ιωαννίδης, Π. & Τσαουσάκης, Η. (Επιμ.) (2023). *Μισός αιώνας εκλογές. Συζητώντας για τις αναμετρήσεις της μεταπολίτευσης*. Πόλις.
  - Καραγιάννης, Γ. (2023). *Ελληνική Πολιτική* [Προπτυχιακό εγχειρίδιο]. Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις (σελ. 70-94 & 123-149).
  - Καφέ, Α., Νέζη, Ρ., & Πιερίδης, Κ. (2015). Ποιοι δεν ψηφίζουν και γιατί: Μελέτη της αποχής στις δημοτικές και περιφερειακές εκλογές του Νοεμβρίου 2010. *Επιστήμη και Κοινωνία*, 27, 25-53.
  - Κουστένης, Π. (2019, 6 Ιουλίου). Έρευνα: Η πορεία της αποχής τα τελευταία 15 χρόνια Εφημερίδα των Συντακτών. <https://www.efsyn.gr/themata/thema-tis-efsyn/202642-anihneyontas-ton-io-poy-prokalei-mazikes-allergies-gia-tin-kalpi>
  - Μοσχονάς, Γ. (1994). Η διαιρετική τομή Δεξιάς-Αντιδεξιάς στη Μεταπολίτευση (1974-1990). Το περιεχόμενο της τομής και όψεις της στρατηγικής των κομμάτων του αντιδεξιού υποσυστήματος. Στο Ν. Δεμερτζής (Επιμ.), *Η ελληνική πολιτική κουλτούρα σήμερα* (σσ. 159-215). Εκδόσεις Οδυσσέας.
  - Νικολακόπουλος, Η. (1989). Εισαγωγή στη θεωρία και την πρακτική των εκλογικών συστημάτων. Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα.
  - Νικολακόπουλος, Ηλ. (2006). Εκλογές και ψηφοφόροι 1974-2004. Παλιές ρήξεις και νέα ζητήματα. Στο Κ. Featherstone (Επιμ.), *Πολιτική στην Ελλάδα: η πρόκληση του εκσυγχρονισμού* (σσ. 68-91). Εκδόσεις Οκτώ.
  - Νικολακόπουλος, Ηλ. (2012). *Των εκλογών τα πάθη. Ψηφίδες της ελληνικής εκλογικής ιστορίας του 20^{ου} αι*. Το Βήμα (σελ. 159-184).
  - Νικολακόπουλος, Ηλ. (2023). *Μαζική ανταγωνιστική δημοκρατία. Η δύσκολη εμπέδωση*. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.
  - Παντελίδου-Μαλούτα, Μ. (2007). *Μισός αιώνας γυναικείας ψήφου, μισός αιώνας γυναίκες στη Βουλή*. Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων.
  - Σκρίνης Στ. & Τεπέρογλου Ε. (2006). Το μοντέλο των εκλογών δεύτερης τάξης και οι Ευρωεκλογές της 13ης Ιουνίου 2004. *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, 27, 126-147.
  - Τεπέρογλου, Ε. (2016). *Οι άλλες «εθνικές εκλογές». Αναλύοντας τις Ευρωεκλογές στην Ελλάδα 1981-2014*. Εκδόσεις Παπαζήση.